

รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7
โรงเรียนสมเด็จพระเจ้าพะโคะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1
THE SUPERVISION OF LEARNING MANGEMENT MODEL TO ENHANCE STUDENT
QUALITY BASED ON KALYANAMITTA DHAMMA VII PRINCIPLES AT SOMDET
CHAOPAKO SCHOOL UNDER SONGKHLA PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

¹ณฐมนันท์ คชเชนทร์ Natthamon Kachachane

²พระครูพิจิตรศุภการ PhraKhrupichitSuphakan

³บุญเลิศ วีระพรกานต์ Boonlert Weeraponkan

^{1, 2, 3}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding Author E-mail: natthamon0802@gmail.com

Article Received: December 04, 2025. Revised: March 23, 2026. Accepted: March 25, 2026.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสมเด็จพระเจ้าพะโคะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 2) พัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ที่สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษา และ 3) ทดลองใช้และประเมินประสิทธิผลของรูปแบบดังกล่าว งานวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการ 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาสภาพจริงของการนิเทศโดยสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เกี่ยวข้อง 15 คน 2) พัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ผ่านการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และ 3) ทดลองใช้รูปแบบและประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 15 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การนิเทศของโรงเรียนยังขาดความเป็นระบบ ขาดปฏิทินนิเทศที่ชัดเจน ส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนไม่ต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องมีระบบนิเทศที่ชัดเจนและยั่งยืน 2) รูปแบบการนิเทศตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ วัตถุประสงค์ ทฤษฎีพื้นฐาน ระบบงาน วิธีดำเนินงาน และเงื่อนไขการนำไปใช้ โดยมีขั้นตอนการนิเทศ 4 ขั้นตอน คือ การศึกษาสภาพและความต้องการ การวางแผน การปฏิบัติการนิเทศ และการประเมินผลและรายงาน 3) ผลประเมินรูปแบบมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ของรูปแบบใช้ได้จริงและเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การนิเทศการจัดการเรียนรู้, คุณภาพผู้เรียน, กัลยาณมิตรธรรม 7

Abstract

This research article aimed to: 1) examine the current state of instructional supervision for enhancing student quality at Somdet Chaopako School under the Songkhla Primary Educational Service Area Office 1; 2) develop an instructional supervision model based on the Kalyāṇamitta-dhamma VII principles (Qualities of a good friend) appropriate to the school context; and 3) implement and evaluate the effectiveness of the developed model. A qualitative research design was employed. Data were collected through in-depth interviews with 15 participants regarding the existing supervision practices, five experts involved in model development, and 15 stakeholders evaluating the model. The research instruments consisted of interview forms and a model evaluation form, and data were analyzed using mean scores.

The research findings revealed that: 1) The school's instructional supervision consisted of four components—analysis of the current situation and needs, supervision planning, supervision implementation, and supervision evaluation and reporting. However, the system lacked structure and a clear supervision calendar, indicating the need for a continuous and systematic supervision process to improve student achievement. 2) The developed instructional supervision model based on the Kalyāṇamitta-dhamma VII principles comprises five elements: objectives, fundamental theories, system and mechanisms, operational procedures, and conditions for implementation. The supervision process included four steps: analyzing the current situation and needs, planning, implementation, and evaluation and reporting. 3) The evaluation results indicate that the model is appropriate, feasible, and practically useful, and that it effectively facilitates the development of students' quality.

Keywords: Instructional Supervision, Student Quality, Kalyāṇamitta-Dhamma VII Principles

บทนำ

การจัดการศึกษาถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคมให้ก้าวหน้าอย่างมั่นคง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาโดยเน้นให้การศึกษาทุกระดับต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณธรรม เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างมีคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ระบุไว้ว่าควรมีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านวิชาการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อการดำรงชีวิตอย่างเป็นปกติสุขของผู้เรียน โดยมีครูเป็นบุคลากรสำคัญในโรงเรียน ในการพัฒนาผู้เรียนให้สำเร็จตามเป้าหมาย และมีฝ่ายบริหารเป็นผู้จัดการส่งเสริม ให้ครูผู้สอนมีความรู้ ความสามารถ หรือสมรรถนะที่พร้อมในการจัดการเรียนรู้และทำกิจกรรมต่างๆ ให้กับผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ครูทุกคนจึงควรพัฒนา

ตนเองในหลายด้านเพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี (วรภัทร ภูเจริญ, 2559)

นอกจากการพัฒนาครูแล้ว การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กล่าวว่าจำเป็นต้องมีองค์ประกอบสำคัญ คือ กระบวนการนิเทศ ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน โดยเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงและพัฒนาวิธีการสอนอย่างต่อเนื่อง การนิเทศยังช่วยเสริมสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างครูและผู้บริหารในกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการตรวจสอบและติดตามผลการเรียนการสอน การนิเทศที่ดีสามารถส่งเสริมการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุธีระ ประเสริฐสรรพ, 2557)

หลักการสำคัญที่ทำให้กระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงสุดคือการยึดหลักกัลยาณมิตรในการนิเทศ ซึ่งเป็นหลักธรรมในพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมไทย ที่เน้นการมีน้ำใจ ร่วมทุกข์ ร่วมสุข ช่วยเหลือเกื้อกูล และแนะนำแนวทางที่ถูกต้องด้วยความเคารพและยอมรับซึ่งกันและกัน การนิเทศตามหลักกัลยาณมิตรนี้จะช่วยให้ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์โดยมุ่งหวังที่จะพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้นักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ประการที่สามารถนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษามีความสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและส่งเสริมการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยหลักธรรมทั้ง 7 ได้แก่ 1) ปิโย คือ น่ารัก 2) ครุ คือ น่าเคารพ 3) ถาวโร คือ น่าเจริญใจในคุณธรรม 4) วัตถุ คือ รู้จักพูดให้ได้ผล 5) วจนักขโม คือ การอดทนต่อถ้อยคำ 6) คัมภีรญจะ กถัง กัตตา คือ แกล้งเรื่องราวเล่าลือได้ 7) โน จัญญาเน นิโยชเย คือ ไม่ชักนำในเรื่องเหลวไหล การพัฒนาการศึกษาจึงเป็นหน้าที่ร่วมกันของทุกฝ่ายที่จะต้องทำงานร่วมกันอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้การศึกษาสามารถเดินหน้าไปได้อย่างไม่หยุดยั้ง (พระครูพิบูลกิจจารักษ์ และพระมหาอดิเดช สติวโร, 2561)

โรงเรียนสมเด็จพระเจ้าพะโคะ เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จากการศึกษาสภาพปัญหาของโรงเรียนพบว่า โรงเรียนประสบปัญหาในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ยังขาดประสิทธิภาพและความต่อเนื่อง ส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างล่าช้า ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้นักเรียน ปัญหาดังกล่าวจึงจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพทางวิชาการและยกระดับมาตรฐานการศึกษาในระยะยาว

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทโรงเรียนสมเด็จพระเจ้าพะโคะ เพื่อนำมาใช้ในการกำกับติดตามการปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับสภาพจริงของโรงเรียน พัฒนาและยกระดับศักยภาพของบุคลากรในการจัดการเรียนรู้ และการดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนให้ก้าวสู่มาตรฐานครูมืออาชีพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนสมเด็จพระเจ้าพะโคะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 โรงเรียนสมเด็จพระเจ้าพะโคะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

3. เพื่อทดลองใช้และประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 โรงเรียนสมเด็จพระเจ้าพะโคะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพโดยมีวิธีดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มี 2 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาและสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับสภาพการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา 2) สร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบรายละเอียดของเนื้อหา ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และความถูกต้องของภาษา พร้อมทั้งหาคุณภาพเครื่องมือ โดยวิเคราะห์หาค่า IOC คัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยทั้งฉบับเท่ากับ 1.00 แล้วนำไปสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน 15 คน ดำเนินการนำรายละเอียดจากการสัมภาษณ์มา รวบรวมเรียบเรียง และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของรูปแบบ ซึ่งประกอบ ดังนี้ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ 3) ระบบงานและกลไกของรูปแบบ 4) วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ และ 5) ระบุเงื่อนไขการนำรูปแบบกระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการ 2) การวางแผนการนิเทศ 3) การปฏิบัติการนิเทศ 4) การประเมินผลและรายงานผล และหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ประกอบด้วย 1) ปิโย : น่ารัก 2) ครุ : น่าเคารพ 3) ภาวนีโย : น่ายกย่อง 4) วัตถุ : รู้จักพูดให้ได้ผล 5) วรณกขโม : อดทนต่อถ้อยคำ 6) คัมภีรญจะ กะถัง กัตตา : พูดเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่ายได้ และ 7) โน จัญฐาเน นิโยชเย : ไม่ชักนำในทางเสื่อม ไปใช้เพื่อจัดทำร่างรูปแบบ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน ตรวจสอบร่างรูปแบบด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกใช้เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาตามแบบสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้และประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 โรงเรียนสมเด็จพระเจ้าพะโคะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 โดยทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 ห้องเรียน และทำการประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 15 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจงในการคัดเลือก ใช้เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ซึ่งทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการตอบแบบประเมินรูปแบบตามความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ประเมินรูปแบบ เพื่อประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนสมเด็จพระเจ้าพะโคะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สงขลา เขต 1

1.1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการ สภาพการดำเนินงานโดยการให้สถานศึกษาปรับการนิเทศการจัดการเรียนรู้ซึ่งยังขาดความเป็นระบบ เนื่องจากสถานศึกษาไม่มีปฏิทินการนิเทศที่ชัดเจน และยังมีภาระงานอื่นรบกวนทั้งครูและผู้บริหาร ครูมีความต้องการให้มีการวางแผนการนิเทศที่เป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน การดำเนินงานควรเริ่มจากการประชุมร่วมกันเพื่อวิเคราะห์ วางแผน จัดทำแผนการนิเทศ ออกแบบเครื่องมือ และสร้างปฏิทินนิเทศอย่างเป็นทางการ ปัญหาที่พบคือการวิเคราะห์สภาพปัญหาไม่เพียงพอ ผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญของการเรียน และการนิเทศไม่เป็นไปตามแผน

1.2 การวางแผนการนิเทศ สภาพการดำเนินงานโดยการให้สถานศึกษาสถานศึกษามีการวางแผนการนิเทศการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยจัดทำโครงการ แต่งตั้งคณะกรรมการ และใช้ข้อมูลสารสนเทศในการประชุมเพื่อกำหนดปฏิทินและแผนนิเทศให้ชัดเจน ผลการดำเนินงานพบว่าครูสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ วางแผนกิจกรรม และดำเนินการตามปฏิทินนิเทศได้ แต่ยังมีปัญหาการดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผน เนื่องจากครูมีภาระงานมากและขาดการเตรียมความพร้อม ทำให้การปรับปรุงงานและการประชุมวางแผนเป็นไปได้ยาก ข้อเสนอแนะคือผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน โดยจัดประชุมวิเคราะห์ปัญหา นำผลนิเทศมาวางแผนแก้ไข และกำหนดกิจกรรม ผู้รับผิดชอบ เครื่องมือ ทรัพยากร และงบประมาณให้ชัดเจนในแผนนิเทศ

1.3 การปฏิบัติการนิเทศ สภาพการดำเนินงานโดยการให้สถานศึกษาการปฏิบัติการนิเทศโดยมีการประชุมเตรียมความพร้อมก่อนนิเทศ เพื่อสร้างความเข้าใจให้ผู้นิเทศ และมีการดำเนินงานตามแผน โดยกำหนดระยะเวลา ใช้เครื่องมือที่ชัดเจน และแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อให้คำแนะนำและสะท้อนผล หลังนิเทศมีการปรับปรุงพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง ผลการดำเนินงานพบว่าครูได้รับการนิเทศตามแผนในลักษณะกัลยาณมิตร มีการติดตามกำกับทุกขั้นตอน และครูเตรียมตัวเพื่อรับการนิเทศอย่างเหมาะสม

1.4 การประเมินผลและรายงานผล สภาพการดำเนินงานโดยการให้สถานศึกษาจัดการนิเทศการจัดการเรียนรู้ โดยมีการประเมินผลและรายงานผล โดยคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบโครงการต้องสรุปผลและแจ้งให้ผู้รับการนิเทศทราบเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนา พร้อมสรุปส่งฝ่ายบริหาร ผลการดำเนินงานพบว่ามีการตรวจสอบปัญหา ติดตามความก้าวหน้า ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมประเมิน และจัดทำเอกสารหลักฐานอย่างเป็นระบบ

2. การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 โรงเรียนสมเด็จพระเจ้าพะโคะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สงขลา เขต 1

ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาสภาพและการศึกษาเอกสารในการดำเนินงานมาเขียนร่างรูปแบบการดำเนินงานและได้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่อง การนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 โรงเรียนสมเด็จพระเจ้าพะโคะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สงขลา เขต 1 จำนวน 5 คน เพื่อดำเนินการในการร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 โดยมีกระบวนการดังนี้

2.1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการ สถานศึกษาดำเนินการวางแผน แต่งตั้งคณะทำงาน ประชุมชี้แจงครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างเอื้อย (วัดตา) ร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ผู้บริหารแสดงความเอาใจใส่ (ปิโย) รับฟังความคิดเห็น และแสดงความคิดเห็นร่วมกัน (วณัฏขโม) โดยกำหนดประเด็นปัญหาและความคาดหวัง กำหนดและลำดับความสำคัญของปัญหาการนิเทศ

ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา วิธีการแก้ปัญหา ทางเลือกในการปฏิบัติ ดำเนินการวางแผนการนิเทศ และกำหนดขอบข่ายการนิเทศเป็นระดับชั้น เพื่อจัดทำแผนการนิเทศ ออกแบบเครื่องมือ ปฏิทินการนิเทศ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดเก็บข้อมูล โดยมอบหมายผู้รับผิดชอบในการติดตามและประเมินผล รายงานผลและสรุปผลการประชุม และมีการประมวลทางเลือกเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการแก้ปัญหา โดยมีการติดตามและประเมินผล ว่าเป็นไปตามแผนงานโครงการ แผนการนิเทศ หรือปฏิทินการนิเทศหรือไม่ โดยผู้บริหารจะต้องอธิบายรายละเอียด (คัมภีร์จะ กะถัง กัตตา) เพื่อการปรับปรุงแก้ไข และหาแนวทางการดำเนินการให้สำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา

2.2 การวางแผนการนิเทศ สถานศึกษาดำเนินการวางแผนการนิเทศ โดยจัดทำเป็นโครงการ แต่งตั้งคณะกรรมการตามคำสั่งให้มีผู้รับผิดชอบชัดเจน ประชุมวางแผนงานอย่างชัดเจน และมีข้อมูลที่ น่าเชื่อถือ (ครู) ร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดขอบข่ายการนิเทศ และร่วมกันวางแผนกิจกรรม/โครงการ อธิบายรายละเอียด กระบวนการวางแผน จะต้องชี้แจงขั้นตอน วิธีการดำเนินการนิเทศ (คัมภีร์จะ กะถัง กัตตา) ในกรณีที่มีความจำเป็น อาจจะต้องปรับเปลี่ยนเป็นการประชุมในรูปแบบ On-Line จากนั้นจัดทำ ปฏิทินการนิเทศและแผนนิเทศ กำหนดแนวปฏิบัติในการติดตามประเมินผล โดยจัดทำเกณฑ์ในการประเมิน แบบประเมิน และสรุปผลการประเมิน จากนั้นสรุปผลการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยครูมีส่วนร่วม ในการวางแผนในการรับการนิเทศทุกระดับชั้น นำผลการประชุมมาวางแผนแก้ปัญหา กำหนดรายละเอียด กิจกรรม ผู้รับผิดชอบ เครื่องมือ ทรัพยากรและงบประมาณลงในแผนนิเทศให้ชัดเจน ปรับปรุงแผนงานนิเทศ ให้สอดคล้องกับสภาพการทำงานในปัจจุบัน

2.3 การปฏิบัติการนิเทศ สถานศึกษาดำเนินการวางแผนโดยการประชุมเตรียมการก่อนการ นิเทศ โดยผู้บริหารการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศตามคำสั่ง ดำเนินการนิเทศติดตาม โดยจัดประชุมชี้แจง กรอบในการนิเทศ เพื่อทำความเข้าใจให้แก่ครูทุกคนได้รับการนิเทศ (คัมภีร์จะ กะถัง กัตตา) และดำเนินการ นิเทศเป็นไปตามปฏิทินและแผนการนิเทศ อาจจะใช้รูปแบบการนิเทศ แบบ On-Site หรือ On-Line หรืออาจ นิเทศโดยการให้ความรู้ให้ข้อมูล ข่าวสาร และประยุกต์ใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม เช่น Zoom Meeting , Meet โดยสร้างขวัญและกำลังใจ (โน จัฎฐาเน นิโยชเย) ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม โดยการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ (ปิโย) เพื่อลดความตึงเครียด ครูมีความมุ่งมั่นตั้งใจและเตรียมความพร้อมในเรื่องเอกสาร สื่อการสอน โดยให้ เผยแพร่เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านทางช่องทางออนไลน์ และมอบหมายผู้รับผิดชอบและกำหนดแนวปฏิบัติใน การติดตามประเมินผล โดยจัดทำเกณฑ์ในการประเมินเครื่องมือการนิเทศ แบบนิเทศ ประเมินและสรุปผล นำเสนอผลการดำเนินงานในที่ประชุมโดยการสะท้อนผล รายงานความก้าวหน้า สรุปผลการนิเทศและจัดทำ รายงานผลการนิเทศ แจ้งให้ผู้รับการนิเทศทราบ โดยนำผลจากรายงานผลการนิเทศมาอภิปรายร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและร่วมกัน (วัตตา) มาใช้ปรับปรุงการนิเทศในครั้งต่อไป

2.4 การประเมินผลและรายงานผล สถานศึกษาดำเนินการวางแผนโดยแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลการนิเทศ ประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมินผลและรายงานผล เพื่อจัดทำเครื่องมือการนิเทศภายในสถานศึกษา จัดทำปฏิทินการทำงานนิเทศติดตามและประเมินผล และ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามปฏิทินปฏิบัติงาน โดยครูผู้สอนใช้เครื่องมือ การนิเทศตามแผนการนิเทศที่ ออกแบบร่วมกัน ผู้บริหารมีการสนับสนุนบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการนิเทศตั้งแต่สรุปผล อาจจะใช้ Google Form เป็นตัวช่วยในการจัดเก็บข้อมูลให้รวดเร็วและทันสมัย จากนั้นวิเคราะห์ผลที่ได้จาก การปฏิบัติงานนิเทศ เปรียบเทียบกับตัวบ่งชี้ความสำเร็จของ และมอบหมายผู้รับผิดชอบและกำหนดแนว

ปฏิบัติในการติดตามประเมินผล โดยจัดทำเกณฑ์ในการประเมิน แบบประเมิน สรุปผลการประเมิน และรายงานผล แจ้งให้ผู้รับการนิเทศ (ภาวนีโย) และผู้บริหารทราบ จากนั้นนำข้อสรุปมาประชุมปรึกษาหารือให้ข้อเสนอแนะร่วมกัน (โน จัณฐาเน นิโยชเย) เพื่อวางแผนในการแก้ปัญหาและพัฒนาาร่วมกัน

3. ทดลองใช้และประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 โรงเรียนสมเด็จพระเจ้าพะโคะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 โดยการประเมินรูปแบบ ซึ่งประกอบไปด้วย) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ 3) ระบบงานและกลไกของรูปแบบ 4) วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ และ5) ระบุเงื่อนไขการนำ จากผู้ทรงคุณวุฒิทุกคนมีความเห็นว่า มีความเป็นไปได้ เหมาะสม เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปผลข้อค้นพบที่สำคัญมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนสมเด็จพระเจ้าพะโคะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สงขลา เขต 1 พบว่า สภาพการนิเทศการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษายังขาดความเป็นระบบ เนื่องจากไม่มีปฏิทินการนิเทศที่ชัดเจน ส่งผลให้การดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง อีกทั้งครูและผู้บริหารมีภาระงานด้านอื่นค่อนข้างมาก ทำให้การนิเทศไม่สามารถดำเนินไปตามกระบวนการที่ควรเป็น เมื่อพิจารณาความต้องการของครู พบว่า ครูต้องการให้มีการวางแผนการนิเทศที่เป็นระบบ มีทิศทางที่ชัดเจน และสามารถติดตามผลได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา การดำเนินงานด้านนิเทศที่ผ่านมายังประสบปัญหาหลัก คือ การวิเคราะห์สภาพปัญหาไม่ลึกพอ ทำให้มาตรการแก้ไขไม่ตอ่บโจทยจริง ผู้เรียนจำนวนหนึ่งไม่เห็นความสำคัญของการเรียน ส่งผลให้คุณภาพผู้เรียนไม่พัฒนาเท่าที่ควร อีกทั้งการนิเทศไม่สามารถดำเนินไปตามแผนที่วางไว้เนื่องจากขาดระบบกำกับติดตามที่ชัดเจน ประเด็นเหล่านี้สะท้อนว่า สถานศึกษาควรพัฒนากลไกนิเทศที่มีความเป็นระบบตั้งแต่ขั้นวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติ และประเมินผล

2. ผลการศึกษารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนสมเด็จพระเจ้าพะโคะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สงขลา เขต 1 พบว่า รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีการดำเนินการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 มาใช้ในการนิเทศภายในสถานศึกษา ได้แก่ 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ 2) การวางแผนการนิเทศ 3) การปฏิบัติการนิเทศ 4) การประเมินผลและรายงานผล โดยใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ประกอบด้วย 1) ปิโย : นำรัก 2) ครุ : นำเคารพ 3) ภาวนีโย : นำยกย่อง 4) วัตตะ : รู้จักพูดให้ได้ผล 5) วจนกขโม : อดทนต่อถ้อยคำ 6) คัมภีรญจะ กะถัง กัตตา : พูดเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่ายได้ 7) โน จัณฐาเน นิโยชเย : ไม่ชักนำในทางเสื่อมทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 เป็นการแนะนำช่วยเหลือโดยกระบวนการนิเทศแบบกัลยาณมิตรนิเทศ โดยเป็นการปฏิบัติจริงในสภาพที่เป็นจริง ทั้งนี้แสดงว่า การนำหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 มาใช้ในการนิเทศภายในสถานศึกษา ช่วยให้การกระบวนการนิเทศเป็นไปอย่างสร้างสรรค์ เกิดความร่วมมือ เกื้อกูล และไว้วางใจกัน ส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภณทิรา ธิตะปัน (2564) ที่พบว่า 1) การบริหารตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดขอนแก่น พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักปิโย

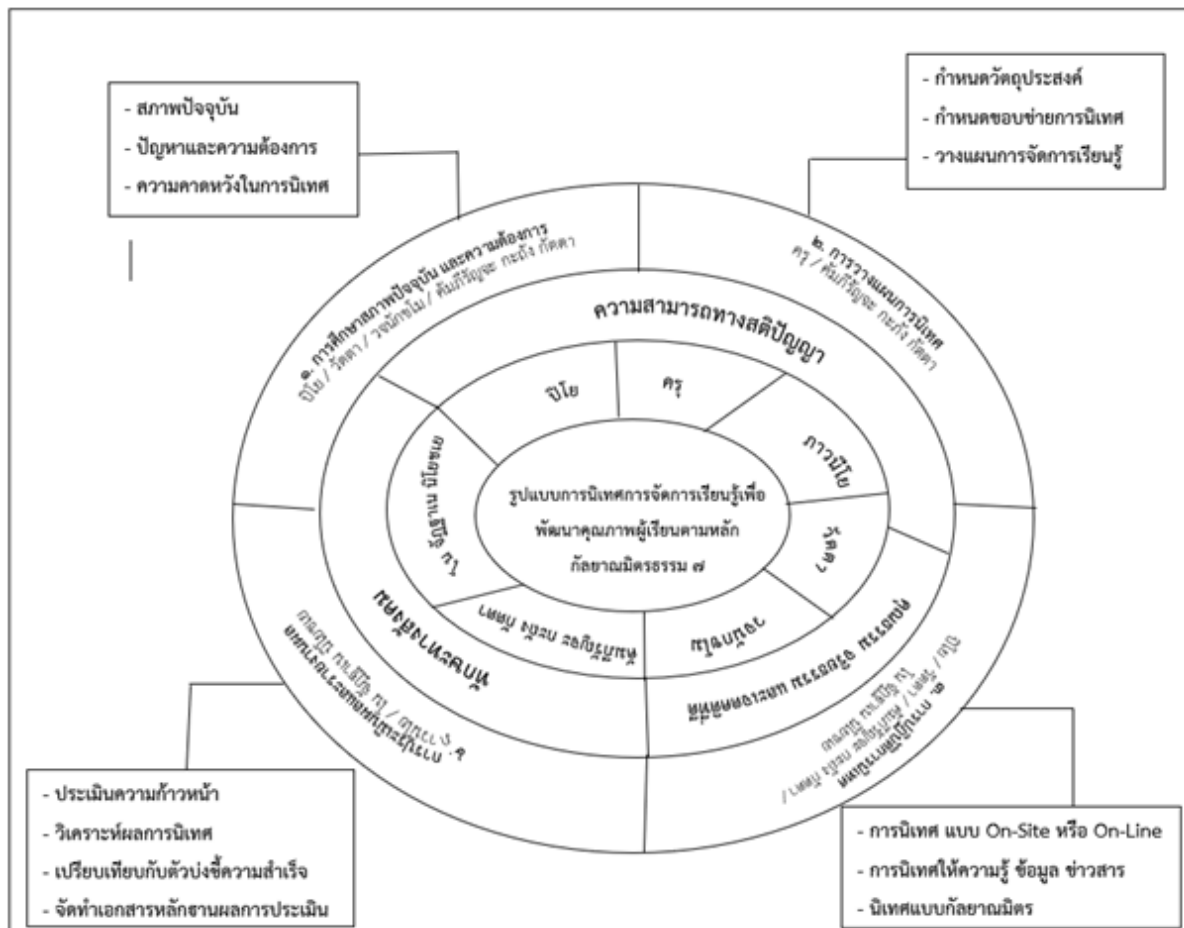
(น่ารัก) และหลักครู (น่ารัก) มีการปฏิบัติมาก รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลัก
ภานนีโย (เป็นผู้มีความรู้) และหลักจตุตา จา (ชี้แจงเหตุผล โน้มน้าวใจ) มีการปฏิบัติมาก รองลงมาคือ ด้านการ
บริหารงานทั่วไปโดยใช้หลัก โน จัญฐาเน นิ โยชเย (มีความเป็นผู้นำ) มีการปฏิบัติมาก และส่วนด้านการ
บริหารงานบุคคล โดยใช้หลัก วจนกขโม (ไม่โกรธง่าย อุดหนุน) และ หลักคัมภีรณ จ กถ กตดา (ทำเรื่องยากให้
เป็นเรื่องง่าย) มีการปฏิบัติน้อย 2) แนวทางการบริหารตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ควรมีการส่งเสริม
สนับสนุนให้ครูสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ และควรพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
รวมถึงแสวงหาความรู้ใหม่มีการถ่ายทอดให้แก่ผู้อื่นได้ปฏิบัติตามเพื่อให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพและ
ขับเคลื่อนองค์กรให้ประสบผลสำเร็จ

3. ผลการทดลองใช้และประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
โรงเรียนสมเด็จพระเจ้าพะโคะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สงขลา เขต 1 พบว่า ผลการ
ประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการประเมินความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และผลการ
ประเมินมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก โดยผลการประเมินรูปแบบรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด
สามารถนำไปใช้ได้ โดยมีการกำหนดให้ผ่านเกณฑ์การประเมินรูปแบบร้อยละ 80 คือมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.00
คะแนนขึ้นไป ตามหลักเกณฑ์ประเมินร่างรูปแบบกระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน มีดังนี้
1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ 2) การวางแผนการนิเทศ 3) การปฏิบัติการนิเทศ 4) การ
ประเมินผลและรายงานผล โดยใช้วิธีการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 มาเป็นรูปแบบ
การนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า มีความเหมาะสม มีความ
เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ สามารถนำไปใช้ได้ รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 โรงเรียนสมเด็จพระเจ้าพะโคะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สงขลา เขต 1 ทั้งนี้แสดงว่า รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 มีความเหมาะสม
เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ในระดับสูง สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
และเกิดผลต่อการยกระดับคุณภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชุม
ครู เวียงสมุทร (2567) ที่พบว่า รูปแบบการนิเทศภายในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนระดับประถมศึกษา สังกัด
ศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ขั้น
ที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการนิเทศภายในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน
ระดับประถมศึกษาสังกัดศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร ขั้นที่ 3 การสร้างรูปแบบการนิเทศภายในเรื่องการทำ
วิจัยในชั้นเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร ขั้นที่ 4 การประเมินรูปแบบการนิเทศ
ทำให้โรงเรียนดำเนินการนิเทศสถานศึกษาตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ คือ รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ
ผู้เรียนตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 โรงเรียนสมเด็จพระเจ้าพะโคะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสงขลา เขต 1 รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามหลัก
กัลยาณมิตรธรรม 7 โรงเรียนสมเด็จพระเจ้าพะโคะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1
กระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอน คือ 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการ
2) การวางแผนการนิเทศ 3) การปฏิบัติการนิเทศ 4) การประเมินผลและรายงานผล และหลักกัลยาณมิตร

ธรรม 7 ประกอบด้วย 1) ปิโย : น่ารัก 2) ครู : น่าเคารพ 3) ภาวนิโย : น่ายกย่อง 4) วัตถุตา : รู้จักพูดให้ได้ผล 5) วจนักษโม : อดทนต่อถ้อยคำ 6) คัมภีร์วิญจะ กะถัง กัตตา : พูดเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่ายได้ 7) โน จัณฐาเน นิโยชเย : ไม่ชักนำในทางเสื่อม เพื่อดำเนินงานการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป โดยสรุปเป็นแผนภาพองค์ความรู้ได้ ดังนี้ จากการสรุปองค์ความรู้จากการวิจัยดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 โรงเรียนสมเด็จเจ้าพะโคะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

จากภาพองค์ความรู้จากการวิจัย อธิบายได้ดังนี้

รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 โรงเรียนสมเด็จเจ้าพะโคะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการ ในขั้นการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการของสถานศึกษา ซึ่งผู้นิเทศต้องปฏิบัติงานบนพื้นฐานของหลัก ปิโย แสดงความเมตตา เอื้อเฟื้อ และสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร เพื่อให้ครูและผู้เกี่ยวข้องกล้าให้ข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา จากนั้นใช้หลัก วัตถุตา โดยสื่อสารอย่างชัดเจน เหมาะสม และเป็นระบบ เพื่อให้ทุกฝ่ายเข้าใจวัตถุประสงค์ของการสำรวจได้อย่างถูกต้อง ควบคู่กับการใช้หลัก วจนักษโม เปิดโอกาสให้ครูและผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น รับฟังข้อเสนอแนะและปัญหาต่างๆ อย่างตั้งใจ และสุดท้ายยึดหลัก คัมภีร์วิญจะกถังกัตตา ในการอธิบาย วิเคราะห์ และสรุปข้อมูลอย่างลึกซึ้ง

เพื่อให้เห็นปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนาที่แท้จริง อันจะเป็นฐานสำคัญในการวางแผนการนิเทศในขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการนิเทศ ซึ่งเป็นช่วงสำคัญในการกำหนดทิศทางและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา ผู้นิเทศต้องยึดหลัก ครุ คือเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนรู้และการนิเทศอย่างถูกต้อง สามารถเป็นแบบอย่างในการวางแผนที่เป็นระบบ ชัดเจน และเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน จากนั้นจึงใช้หลัก คัมภีร์ ญจ กถักัดตา ในการวิเคราะห์ข้อมูล สังเคราะห์ปัญหา และอธิบายรายละเอียดของแผนนิเทศอย่างลึกซึ้ง ทั้งในด้านวัตถุประสงค์ ขอบข่าย กิจกรรม วิธีการ เครื่องมือ ผู้รับผิดชอบ และระยะเวลาดำเนินงาน การวางแผนที่มีความรอบคอบและมีเหตุผลเชิงลึกเช่นนี้ จะทำให้กระบวนการนิเทศดำเนินไปอย่างมีทิศทาง สามารถแก้ปัญหาได้ตรงประเด็น และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูอย่างแท้จริง

ขั้นตอนที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศ เป็นช่วงที่ผู้นิเทศลงพื้นที่ทำงานร่วมกับครูอย่างใกล้ชิด โดยใช้หลักปิโย ทำให้ผู้นิเทศแสดงความเมตตา อ่อนโยน และเอื้อเฟื้อ ช่วยให้ผู้ครูรู้สึกไว้วางใจและเปิดใจแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างเป็นกันเอง ขณะเดียวกันหลัก วัตตา ทำให้ผู้นิเทศมีทักษะการสื่อสารที่เหมาะสม เลือกใช้ถ้อยคำ น้ำเสียง และวิธีการสื่อสารที่สร้างกำลังใจ ไม่ตัดสิน แต่ให้ความชัดเจนในประเด็นสำคัญนอกจากนี้ ผู้นิเทศยังใช้หลัก คัมภีร์ ญจ กถักัดตา ในการอธิบายให้ครูเข้าใจเนื้อหาหรือแนวทางการสอนได้อย่างลึกซึ้ง ชี้ให้เห็นเหตุผล วิธีการ และแนวปฏิบัติที่น่าไปใช้ได้จริง พร้อมทั้งยึดหลัก โนจัญฐาเน นิโยชเย โดยให้คำแนะนำ ที่ถูกต้อง เหมาะสม และไม่ชักนำไปสู่แนวทางที่คลาดเคลื่อน กระบวนการนิเทศในขั้นนี้จึงเป็นการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและรายงานผล ขั้นการประเมินผลและรายงานผล ถือเป็นการสะท้อนความสำเร็จของกระบวนการทั้งหมด ผู้นิเทศต้องใช้หลัก ภาวนีโย คือมีสติ รอบคอบ และมีวิสัยทัศน์ในการประเมินผลอย่างรอบด้าน (โนจัญฐาเน นิโยชเย) การสังเกตและการประเมินไม่เพียงแค่ตรวจสอบความถูกต้องของการจัดการเรียนการสอน แต่ยังมุ่งเน้นการให้ข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์และเหมาะสมต่อผู้สอน การรายงานผลจึงควรชัดเจน ครบถ้วน และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1. สถานศึกษาให้มีการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน
 - 1.2. สถานศึกษาที่มีการติดตามและประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และจัดให้มีการสะท้อนผล เพื่อเป็นการพัฒนาร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1. ควรมีการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ตามหลักกัลยาณมิตร 7 ของสถานศึกษา
 - 2.2. ควรศึกษาเรื่องการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ตามหลักกัลยาณมิตร 7 ที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ชุมครู เวียงสมุทร. (2567). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- ธัญญา วุฒิวิชัย. (2563). รูปแบบการนิเทศที่มีประสิทธิผลต่อการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาลวัดท่าสะอาด อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่. วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม, 15(2), 302-314.
- พระครูพิบูลกิจจารักษ์ และพระมหาอดิเดช สติวโร. (2561). ศึกษาวิเคราะห์ความเป็นกัลยาณมิตรในการสอบอารมณ์ผู้ปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน. วารสารสารสนเทศ, 17(1), 106.
- ภณทิรา ธิตะปัน. (2564). การบริหารตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วรภัทร ภูเจริญ. (2559). การพัฒนาตนเองของครู: แนวทางและวิธีการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์การศึกษา.
- สุธีระ ประเสริฐสรรพ. (2557). บทบาทการนิเทศในกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์การศึกษา.